

This eChok volume of
Deuteronomy
Volume 1

is Dedicated in honor of

Lilian and Nathan Haber

Dedicated by Amy and Jimmy

of all similar cases. (3) Any blessing may be said by a person who is impure, whether his impurity is of a type from which he can purify himself that day or of a type from which he cannot purify himself that day. It is forbidden to say a blessing while one is naked, rather he must cover his organ. This applies to a man, but a woman may sit down

so that her genitalia is pressed against the ground, and then she may say the blessing.

באלו אינו צריך לברך שנית וכל כיוצא בזה: ג כל הברכות בלן מתר לטמא לברך אותן בין שהיה טמא טמאה שהוא יכול לעלות ממנה בו ביום. ואסור למברך לברך כשהוא ערום עד שיכסה ערותו במה דברים אמורים. באיש, אבל באשה יושבת ופניה טוחות בקרקע ומברכת:

EIKEV FOR WEDNESDAY

TORAH

עקב ליום רביעי

תורה

יבין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי וו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

א כל תפקדתא די אנא מפקדך יומא דין תטרון למעבד בדיל דתיחון ותסגון ותיתון ותירתון ית ארעא די קיים יי לאבהתכון: ב ותדפר ית כל ארחא די דברך יי ילהך דנן ארבעין שנין במדברא בדיל לענייתך לנפיותך למדע ית די בלבך

ח א כל-המצוה אשר אנכי מצוה היום תשמרון לעשות למען תחיון ורבייתם ובאתם וירשתם את-הארץ אשר-נשבע ידוה לאבותיכם: ב וזכרת את-כל-הדרך אשר הוליכך ידוה אלהיך זה ארבעים שנה במדבר למען ענתך לנסתך לדעת

8. (1) Every commandment which I command you this day you will keep to do, that you may live and multiply, and go in and possess the land which the Lord swore to your fathers. (2) And you will recall the entire way on which the Lord your God led you these forty years in the desert to afflict you to test you, so that He would know what is in your heart, whether you would keep His

RASHI

(1) **Every commandment** — *This is to be understood plainly. And a Midrashic explanation is [“the whole of the commandment ... you will keep”]: If you have started a “mitzvah,” finish it, because it is attributed only to the one who completes it, as it is said, (Joshua 24:32), “And the bones of Yoseph, which the children of Israel brought up from Egypt, they buried in Shechem.” But did not Moshe alone occupy himself with them, to bring them up (see Exodus 13:19)? However, since he did not complete the mitzvah [of burying these bones], and the Children of Israel did, [this mitzvah] was accredited to their name (Tanchuma).*

רש"י

(א) כל המצוה. כפשוטו. ומדרש אגדה אם התחלת במצוה, גמר אותה, שאינה נקראת המצוה אלא על שם הגומרה, שנאמר: “ואת-עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם.” והלא משה לבדו נתעסק בהם להעלותם? אלא לפי שלא הספיק לגמרה וגמרה ישראל נקראת על שמם:

הַתִּטֵּר פְּקוּדוֹתַי אִם לֹא: ג
 וְעִנֵּיךָ וְאֶכְפֹּנְךָ וְאוֹכְלֶךָ יִתְּ
 מִנָּא דִּי לֹא יִדְעַת וְלֹא יִדְעוּן
 אֲבֹתֶיךָ בְּדִיל לְאוֹדְעוֹתֶיךָ אֲרִי
 לֹא עַל לְחֵמָא בְּלַחְדוּדֵיהִי
 מִתְקִים אֲנִישָׁא אֲרִי עַל כֹּל
 אֲפָקוֹת מִימְרָא דִּי יִתְקִים
 אֲנִישָׁא: ד כְּסוּתֶיךָ לֹא אֲבָלִיאת
 מִנֶּךָ וּמִסִּנֶּךָ לֹא חִפּוֹ דַּנֵּן
 אֲרַבְעִין שָׁנִין: ה וְתִדַּע עִם
 לִבֶּךָ אֲרִי כִּמְאֵי דִּי מֵאֲלֹהִי גְבֵרָא
 יִתְּ בְרָהּ יְיָ אֱלֹהֶיךָ מֵאֲלֹהֶיךָ לִּי:
 ו וְתִטֵּר יִתְּ פְּקוּדֵי דִּי אֱלֹהֶיךָ
 לְמַהֲרָא בְּאַרְחוֹן דִּתְקַנְוּ קַדְמוּהִי
 וּלְמַדְחַל יִתְּהּ:

אֶת־אֲשֶׁר בְּלִבְּךָ הִתְשַׁמֵּר מִצְוֹתַי (קרי
 מִצְוֹתַי) אִם־לֹא: ג וְיַעֲנֶיךָ וְיִרְעֵבֶךָ וְיֵאֲכַלְךָ
 אֶת־הַמֶּן אֲשֶׁר לֹא־יִדְעַת וְלֹא יִדְעוּן
 אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעֶיךָ כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם
 לִבְדוֹ יַחֲיֶה הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצֵא פִי־
 יְדוּהָ יַחֲיֶה הָאָדָם: ד שְׂמַלְתְּךָ לֹא בִלְתָהּ
 מֵעֲלֶיךָ וּרְגְלֶךָ לֹא בִצְקָה זֶה אַרְבַּעִים
 שָׁנָה: ה וְיִדְעַת עִם־לִבְּךָ כִּי כֹּאֲשֶׁר יִיָּסֵר
 אִישׁ אֶת־בְּנוֹ יְדוּהָ אֱלֹהֶיךָ מִיִּסְרֶיךָ:
 ו וְשִׁמַּרְתָּ אֶת־מִצְוֹת יְדוּהָ אֱלֹהֶיךָ לְלַכַּת
 בְּדַרְכָּיו וּלְיִרְאָה אֹתוֹ:

commandments or not. (3) And He afflicted you, and let you go hungry, and then fed you with manna, which you did not know, nor did your fathers know; so that He would make you know that man will not live by bread alone, but rather by, whatever comes forth from the mouth of the Lord will man live. (4) Your clothing did not wear out upon your person, nor did your foot swell these forty years. (5) You will know in your heart, that just as a man chastises his son, so the Lord your God chastises you. (6) And you will keep the commandments of the Lord your God, to go in His ways, and to fear Him.

RASHI

(2) [That He would know what is in your heart] whether you would keep His commandments — [*is written מצותיו*] that you must not test Him, nor must you suspect Him [*i.e., doubt His ways*]. (4) **Your clothing did not wear out** — the clouds of glory would rub their clothes clean and press them so that they looked like freshly ironed clothes. And, also their children. as they grew, their clothes grew with them, just as the shell of a snail which grows with it (see Yalkut 1:850). **Nor did your foot swell** This means: **Neither [did your foot] swell** — like dough (בצק), as usually happens with those who walk barefoot, that their feet swell.

רש"י

(ב) הַתְּשַׁמֵּר מִצְוֹתַי. שְׁלֹא תִנְסֶהוּ וְלֹא תִהְרַרְהוּ אַחֲרָיו: (ד) שְׂמַלְתְּךָ לֹא בִלְתָהּ. עֲנִי כְבוֹד הָיוּ שְׁפִים בְּכִסּוּתָם וּמְגַהֲצִים אוֹתָם כְּמִין כְּלִים מְגַהֲצִים, וְאֵף קִטְנִיָּהֶם כְּמוֹ שֶׁהָיוּ גְדִלִים הָיָה גְדִל לְבוֹשָׁן עִמָּהֶם, כְּלְבוּשׁ הַזֶּה שֶׁל חֵמַט שֶׁגְדֵל עִמוֹ: לֹא בִצְקָה. לֹא נִפְחָה כְּבִצְקָה, כְּדֶרֶךְ הוֹלְכֵי יַחַף שֶׁרְגְלֵיהֶם נִפְחוּתוֹ:

PROPHETS Isaiah 50

נביאים ישעיהו פרק נ

ג אֲכַסִּי שְׁמַיָא כְּדַבְּקָבְלָא
 וְכִסְקָא אֲשׁוּי כְּסוּתְהוֹן: ד יי
 אֱלֹהִים יְהִי לִי לְשׁוֹן דְּמַלְפִין
 לְהוֹדְעָא אֶלְפָא לְצַדִּיקָיָא
 דְּמִשְׁלְחָן לְפִתְגָמֵי אוּרִיתָא
 חוּכְמָא בְּכֹן בְּצַפֵּר בְּצַפֵּר מְקוּדִין
 לְשִׁלְחָא נְבִיאֹוְהִי מְאִים
 יִתְפַּתְחֵן אוּדְנֵי חִיבִיא וּיְקַבְלוּן
 אוּלְפָן: ח יי אֱלֹהִים שְׁלַחְנֵי
 לְאַתְנַבְאָה וְאַנָּא לֹא סְרִיבִית
 לְאַחֹרָא לֹא אִסְתְּחִרִית: ו גְּבִי
 יְהִיבִית לְמַחֲן וְלִיִּסְתֵי לְמִרְטָן
 אִפִּי לֹא טְמִרִית מֵאַתְכַּנְעוּ

ג אֲלֹבִישׁ שָׁמַיִם קְדָרוֹת וְשָׁק אֲשִׁים כְּסוּתָם: ד אֲדֹנָי
 יְדוּהַ נָתַן לִי לְשׁוֹן לְמוֹדִים לְדַעַת לְעוֹת אֶת־יַעֲקֹב
 דָּבַר יַעֲרִי | בִּבְקָר בִּבְקָר יַעֲרִי לִי אֶזֶן לְשִׁמְעַ
 כְּלְמוּדִים: ה אֲדֹנָי יְדוּהַ פִּתַּח־לִי אֶזֶן וְאַנְכִי לֹא
 מָרִיתִי אַחֹר לֹא נִסּוּגְתִי: ו גּוֹי נָתַתִּי לְמַכִּים וְלַחֲיִי
 לְמַרְטִים פָּנָי לֹא הִסְתַּרְתִּי מִכְּלָמוֹת וְרֹק: ז וְאֲדֹנָי
 יְדוּהַ יַעֲזֹר־לִי עַל־כֵּן לֹא נִכְלַמְתִּי עַל־כֵּן שָׁמַתִּי פָּנָי
 כַּחֲלָמִישׁ וְאֲדַע כִּי־לֹא אָבוּשׁ: ח קָרוֹב מִצַּדִּיקִי מִי־
 יָרִיב אֶתִּי נֶעֱמְדָה יָחַד מִי־בַעַל מִשְׁפָּטִי יִגֹּשׁ אֵלָי:

ורוק: ז וי אלהים סעיד לי על כן לא אתכנעית על כן שויתי אפי תקיפין כטינרא וידענא ארי לא
 אתבהית: ח קריבא זכותי מן ידן עמי נקום כחדא מן בעיל דיני יתקריב לוּתֵי:

(3) I clothe the heavens with darkness, and I make sackcloth their raiment.
 (4) The Lord God gave me a tongue for teaching, to know to establish times
 for the faint [for His] word; He awakens me every morning, He awakens my
 ear, to hear according to the teachings. (5) The Lord God opened my ear, and
 I did not rebel; I did not turn away backwards. (6) I gave my back to smiters,
 and my cheeks to those who pluck off the hair; I did not hide my face from
 embarrassment and spitting. (7) But the Lord God helps me, therefore, I was
 not embarrassed; therefore, I made my face like flint, and I knew that I would
 not be ashamed. (8) He who vindicates me is near, whoever wishes to quarrel
 with me — let us stand together; whoever is my contender shall approach me.

RASHI

רש"י

(3) **I clothe the heavens** — *the guardian angels of the idolaters, when I come to mete out retribution upon the nations.* (4) **To know to establish times** — *To establish times [for them]. For the faint [for His] word* — *for those faint and thirsting for words of Torah. To hear according to the teachings* — *according to the custom of the teachings.* (5) **I did not rebel** — *from going on His mission.* (6) **My back** — *my body. To those who pluck off the hair* — *of my beard.* (7) **Helps me** — *if they rise up against me.* (8) **He who vindicates me is near** — *The Holy One, blessed be He, is near to me, to vindicate me in judgment.*

(ג) אֲלֹבִישׁ שָׁמַיִם. שְׂרֵי הַעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים כְּשֶׁאֲנִי בָּא לְפָרַע מֵהֶם: לְדַעַת לְעוֹת. לְקַבֵּעַ עִתִּים: אֶת יַעֲקֹב דָּבַר. לְעֵיפִים וְצַמְאִים לְדַבְּרֵי תוֹרָה: לְשִׁמְעַ כְּלְמוּדִים. כְּמִשְׁפַּט הַלְמוּדִים: (ד) לֹא מָרִיתִי. מְלִילָה בְּשִׁלְחוֹתִי: (ו) גּוֹי. גּוֹפִי לְמַרְטִים. לְתוֹלְשִׁים שְׂעָרֵי זְקָנִי: (ז) יַעֲזֹר לִי. אִם יִקְוֹמוּ עָלַי: (ח) קָרוֹב מִצַּדִּיקִי. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרוֹב לִי לְזִכּוּתִי בַּדִּין:

כתובים תהלים פרק צד

Writings Psalms 94

ז ויאמרו לא יראה־יה ולא־יבין אלהי יעקב:
 ח בינו בערים בעם וכסילים מתי תשכילו: ט הנטע
 און הלא ישמע אם־יצר עין הלא יביט: י היסר
 גוים הלא יוכיח המלמד אדם דעת: יא ידוה ידע
 מחשבות אדם פי־המה הבל: יב אשרי ו הגבר
 אשר־תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו:
 אלהי לאדם קדמי מנדעא: יא קדם יי ידיען מחשבת בני נשא ארום הגון למא: יב טב לגברא די
 תכסנניה יה ומן אורייתך תאלפניה:

(17) And they say, “The Lord will not see, nor will the God of Yaakov give heed.” (8) Consider, you brutish among the people; and you fools, when will you understand? (9) He Who planted the ear, shall He not hear? He that formed the eye, shall He not see? (10) He that instructs nations, shall He not correct, He who teaches man knowledge? (11) The Lord knows the thoughts of man, that they are vanity. (12) Fortunate is the man whom You instruct, O Lord, and teach out of Your law.

RASHI

רש"י

(8) **You brutish among the people** — *the foolish among the peoples.* (ח) בערים בעם. שוטים מן העמים: (ט) הנטע. הקדוש ברוך הוא שנוטע און שמא לא ישמע צעקת עמו: (י) הלא יוכיח. ויסר אתכם על כך: (יב) אשרי הגבר. הם הצדיקים המענים תחת ידכם ובגבר שיעסקו בתורה:
 (9) **He Who planted** — *The Holy One, blessed be He, Who planted the ear, is it possible that He will not hear the cry of His people?* (י) **Shall He not correct** — *and instruct you regarding this?* (12) **Fortunate is the man** — *These are the righteous, who are tortured by you, [but are happy] provided that they can occupy themselves with the Torah.*

Mishnah Shevuot, chapter 2.

משנה שבועות פרק ב

(1) [The cases of] the discovery of [having unconsciously sinned through] impurity are two, which are [subdivided into] four: A person became impure and was aware of this, [but] the impurity became hidden from him [later, and

רבנו עובדיה מברטנורא

א ידיעות הטמאה שתים שהן ארבע. נטמא וידע ונעלמה ממנו הטמאה וזכור את הקדש, נעלם ממנו הטמאה. נטמא וידע שנטמא בשעת הטמאה או אחרי כן: נעלמה ממנו טומאה. ועל ידי אותו העלם אכל קדש הרי א' ונכנס למקדש הרי ב'. דכתיב ונעלם ממנו והוא טמא. משמע שנתעלמה ממנו טומאה. ולפי שאינו חייב עליה אלא א"כ ידע בתחלה שנטמא. ואחר כך נעלמה ממנו משום הכי קרי ליה ידיעות: נעלם ממנו

during that time 1, he ate or, 2, entered], though he remembered [that] the [food or area he ate or entered was] holy; or its being holy was hidden from him [3, and he ate or, 4, the holy area was hidden from him and he entered], but he remembered the impurity [i.e., that he is impure; if] both of these were hidden from him, and he ate the sacrifice and he did not know, and after he ate he remembered [that he had eaten it while impure] — this is [i.e., for each of these, he is liable] an ascending and descending [sliding-scale] burnt-offering. (2) It is the same whether a person [who is impure] enters the Temple Courtyard or the addition to the Temple Courtyard, since additions may be made to the city or to the Courtyards only by the king, the Prophet, the Urim and Tumim, the Sanhedrin of seventy-one, two thanksgiving offerings, and song. [And] the Court follows with the two thanksgiving offerings after them, and all Israel after them; the inner [thanksgiving loaf] is eaten, and the other one is burnt [therefore the addition to the Courtyard made with this ceremony, has the same law as the Courtyard]. Regarding any [addition] made without all these, if a[n impure] person enters there, he is not liable [a sacrifice] for [unintentionally entering] it. (3) If a person became impure in the Temple Courtyard [and was aware of it] and the impurity was [later] hidden from him, but he remembered [that he was in] the Temple; [or that he was in] the Temple became hidden from him, but he remembered [his] impurity; [or] both [the Temple and his impurity] were hidden from him, and he prostrated himself or tarried the [amount of] time for prostration; or he went out by a long route — he is liable [a sacrifice]; [if he went out] the

הקדש וזכור את הטמאה, נעלמו ממנו זה וזה, ואכל את הקדש ולא ידע ומשאכל ידע, הרי זה בעולה ויורד. נטמא וידע ונעלמה ממנו טמאה וזכור את המקדש, נעלם ממנו מקדש וזכור את הטמאה, נעלמו ממנו זה וזה ונכנס למקדש ולא ידע ומשיצא ידע, הרי זה בעולה ויורד: **ב** אהד הנכנס לעזרה ואחד הנכנס לתוספת העזרה, שאין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא במלך ונביא ובאורים ותמים ובסנהדרין של שבעים ואחד ובשתי תודות ובשיר. ובית דין מהלכין ושתי תודות אחריהם, וכל ישראל אחריהם. הפנימית נאכלת והחיצונה נשרפת. וכל שלא נעשה בכל אלו, הנכנס לשם אין חיבין עליה: **ג** נטמא בעזרה ונעלמה ממנו טמאה, וזכור את המקדש, נעלם ממנו מקדש וזכור הטמאה, נעלם ממנו זה וזה והשתחוה, או ששהה בכדי השתחוואה, כא לו בארפה, חיב. בקצרה,

רבנו עובדיה מברטנורא

הקדש. או המקדש ואכל קדש או נכנס למקדש. וזכור לטומאה. הרי שתיים אחרות דלא כתיבי: **נעלם ממנו זה וזה.** אינו ממנין הידיעות אלא הא קמשמע לן דאף על גב דבשעת אכילת קדש. או כניסת מקדש. אינו זכור לא לטומאה. ולא לקדש. חיב קרבן עולה ויורד: **ב** א' הנכנס לעזרה. ראשונה: וא' הנכנס לתוספת. שהוסיפו עליה אחרי כן: **שאיין מוסיפין וכו'.** לפיכך היא קדושה בראשונה: **אלא במלך.** דאמר קרא (שמות כה) ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו. קרא יתירא הוא למדרש לדורות. ובימי משה הוא מלך ונביא. ואחיו כהן גדול והיו שם אורים ותומים ושבעים זקנים אף לדורות כן: **ובשתי תודות.** בשני לחמי תודה. והיו נושאים אותן בהקה סביב עד סוף הגבול שמקדשים. ושם אוכלים האחת ושורפים השניה. ועל פי נביא נאכלת וע"פ נביא נשרפת והיינו דתנן הפנימית נאכלת. והחיצונה נשרפת. ומנחמיה בן חכליה גמר. דכתיב ביה (נחמיה יב) ואעמידה שתי תודות גדולות: **ובשיר.** השיר שהיו אומרים ארומנך ה' כי דליתני (תהלים ל) ובית שני אף על פי שלא היה שם לא מלך ולא אורים ותומים הקדושה שקדש שלמה הבית בראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא. ועבודה דנחמיה בן חכליה לזכר בעלמא הוה: **ג** נטמא בעזרה. וידע שנטמא והשתחוה בהעלם זה כלפי פנים. אף על פי שלא שהה או השתחוה

short route — he is exempt. This is a positive commandment for which [if the Court, erred] they are not liable [the bullock sin offering, brought by a court that errs in permitting that which is prohibited]. (4) And what is the positive commandment of *niddah*, for which they [the Court, if erred] are liable [a bullock sin offering]? If a person had relations [with his wife, while in a state of purity], and she said to him, “I have become impure,” and he separated abruptly. He is liable, because his exit is as pleasurable to him as his entry [he should withdraw only when the membrum is passive]. (5) Rabbi Eliezer says, [Scripture says, “If anyone touches ... an unclean] swarming creature, and it is hidden from him” (Leviticus 5:2) [if it states “unclean,” why is “swarming creature” necessary? Is not “swarming creature” included in “unclean?”]; [this therefore indicates] he is liable [a sacrifice] for the swarming creature being hidden, [i.e., if he remembers that he was unclean, but forgot whether the cause of his uncleanness was that he touched a dead swarming creature or that he touched a carcass, he is not liable a sliding-scale sacrifice, unless he knows whether he touched the “unclean” or the “swarming creature,”] and he is not liable for the Temple being hidden. Rabbi Akiva says, [Scripture says,] “and it is hidden from him while he is unclean” (ibid.) — he is liable for the uncleanness being hidden [Rabbi Akiva disagrees with Rabbi Eliezer in that he does not have to remember precisely if it was a creeping thing, or a carcass which caused his impurity], and he is not liable for the Temple being hidden. Rabbi Yishmael says, [Scripture says,] “and it is hidden ... and it is hidden” — twice, to impose liability for the uncleanness being hidden and for the Temple being hidden.

רבנו עובדיה מברטנורא

כלפי חוץ: והוא דשהה כרי השתחואה. ושעור השתחוויה הוא כדי שיקרא אדם פסוק זה בישוב ויכרעו אפים ארצה על הרצפה וישתחוו להודות לה' כי טוב כי לעולם חסדו והוא פסוק (בדברי הימים ב' ז'): **או שבא לו בארוכה.** שיצא לו דרך ארוכה. שיש קצרה ממנו לצאת ואפילו לא שהה תחלה חייב: **ובקצרה פטור.** היכא דלא השתחוה ולא שהה. ויצא לו דרך קצרה פטור: **זו היא מצות עשה שבמקדש.** דיש כאן וישלחו מן המחנה כל טמא: **שאיין חייבין עליה.** ב"ד פר העלם דבר שאם שגגו וטעו בהוראה זו. והורו לו שיצא בארוכה אין מביאין על שגגת הוראה זו פר העלם דבר של צבור: **ד ואיזו היא מצות עשה שבנדה.** שדומה לזו שבמקדש. שאירע לו הטומאה. משבא בהיתר לידי כניסה. אם שגגו בית דין בהוראה זו חייבים עליה פר העלם דבר: **היה משמש עם הטהורה.** שנכנס בהיתר ואמרה לו נטמאתי עכשיו ופירש מיד בקושי האבר חייב אלא יעמוד בלא דישה עד שימות האבר ויפרוש בלא קושי וזהו העשה שבנדה: **ה רא"ה השרץ ונעלם.** דאמר קרא (ויקרא ה) או נבבלת שרץ טמא ונעלם ממנו. וקרא יתירא הוא. דהא לעיל כתיב או נפש אשר תגע בכל דבר טמא. ושרץ בכלל דבר טמא הוא אלא ללמדך שאם ידע שנטמא ודאי ואינו יודע אם בשרץ אם נבבלה אינו חייב קרבן אם אכל קדש עד שתהיה לו ידיעה בתחלה אם בשרץ נטמא או נבבלה נטמא ור"ע סבר דכיון דידע ודאי שנטמא אף על גב דלא אתברירא ליה הטומאה שנטמא אם בשרץ או נבבלה חייב. ותרווייהו פטרי על העלם מקדש: **ור' ישמעאל מחייב.** והלכה כר"י:

פטור. זו היא מצות עשה שבמקדש שאין חייבין עליה: **ד ואיזו היא מצות עשה שבנדה שחייבין עליה,** היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד, חייב, מפני שיציאתו הנאה לו כביאתו: **ה רבי אליעזר אומר,** (ויקרא ה) השרץ ונעלם ממנו, על העלם שרץ חייב, ואינו חייב על העלם מקדש. **רבי עקיבא אומר,** ונעלם ממנו והוא טמא, על העלם טמאה חייב, ואינו חייב על העלם מקדש. **רבי ישמעאל אומר,** ונעלם ונעלם שתי פעמים, לחייב על העלם טמאה ועל העלם מקדש:

Gemara Shevuot 15b

גמרא שבועות דף טו:

“And with song.” Our Rabbis taught: The song of thanksgiving was [accompanied by] lutes, lyres, and cymbals at every corner and upon every great stone in Jerusalem; and [the Psalm] was intoned: “I will extol You, O Lord, for You have raised me” (Psalms 30:2) etc., and the song against evil occurrences [i.e., the Psalm referring to evil spirits], and some call it the song against plagues. He who calls it [the song] against plagues [does so] because it is written: “Neither shall any plague come near your tent,” (Psalms 91:10) and he who calls it [the song] against evil occurrences [does so] because it is written: “A thousand may fall at your side” (Psalms 91:7) [i.e., the evil spirits]. That is to say, this Psalm is intoned: “O, you who dwell in the secret place of the Most High, and abide in the shadow of the Almighty” until, “for you have made the Lord my refuge, even the Most High, your habitation,” (Psalms 91:1) and then again [this Psalm] is intoned: “A Psalm of David, when he fled from Avshalom his son. Lord, how many are my adversaries! (Psalms 3:1) until, “Salvation belongs unto the Lord; Your blessing be upon Your people Selah.” Rabbi Yehoshua ben Levi recited these verses when retiring to sleep [to drive away evil spirits]. How could he do so? Did not Rabbi Yehoshua ben Levi [himself] say it is prohibited to heal oneself with words of the Torah? To protect oneself is different [i.e., it is not healing]. Well then, when he said it is prohibited, [he must have meant] where there is [already] a wound. If there is a wound, is it merely prohibited, and nothing else? Surely, we have learned: He who utters an incantation over a wound has no portion in the world to come! But it has been taught with reference to this: Rabbi Yochanan said: They taught [this law only] if he spits [on the wound first], for the Name of Heaven must not be mentioned in connection with spitting. “The Bet Din walks in procession, The two [loaves] of thanksgiving being borne after them.” Shall we say that the Bet Din walks in *front* of the [loaves] of thanksgiving? Surely it is written: “And after them [the two loaves] went Hoshayah and half the princes of Yehudah” — he means: The Bet Din walks, and the two [loaves] of thanksgiving are borne, and the Bet Din walks behind. How are they borne? — Rabbi Chiyya and Rabbi Shimon son of Rebbi [disagreed]: One said, one opposite the other, and the other one said, one after the other. According to the one who holds

ובשירה. תגו רבנן: שיר של תודה בכנורות ובנבלים ובצלצללים על כל פנה ופנה ועל כל אבן גדולה שבירושלים אומר (תהלים ל) ארוממך ה' כי דליתני וגומר. ושיר של פגעים, ויש אומרים שיר של נגעים מאן דאמר דנגעים דכתיב (שם צא) ונגע לא יקרב באהלך. ומאן דאמר דפגעים דכתיב (שם) יפל מצדך אלה. ואומר (שם) ישב בסתר עליון בצל שדי יתלונן. עד: כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך וחוזר ואומר (שם) מזמור לדוד בבכרו מפי אבשלום בנו ה' מה רבו צרי. עד: לה' הישועה על עמך ברכתך סלה. רבי יהושע בן לוי אמר להו להני קראי וגאני היכי עביד הכי והאמר רבי יהושע בן לוי: אסור להתרפאות בדברי תורה להגן שאני ואלא כי אמר אסור דאיכא מכה אי דאיכא מכה אסור ותו לא והתנן הלוחש על המכה אין לו חלק לעולם הבא. הא אתמר עליה. אמר רבי יוחנן ברוקק שנו, לפי שאין מזכירין שם שמים על הרקיקה. בית דין מהלכין ושתי תודות אחריהן וכולי. למימרא דבית דין קמי תודה אזלי. והכתיב (נחמיה יב) וילך אחריהם הושעיה וחציה שרי יהודה הכי קאמר בית דין מהלכין ושתי תודות מהלכות ובית דין אחריהם. כיצד מהלכות? רבי חייא ורבי שמעון ברבי: חד אמר: זו כנגד זו. וחד אמר: זו אחר זו. מאן

they were opposite each other [i.e., side by side], the inner one is that which is nearest the wall; and according to the one who holds that they were one behind the other, the inner one is that which is nearest the Bet Din [because there was a priest in front, and the Beth Din behind]. We learned: “The inner one is eaten, and the outer one is burnt.” This is correct, according to the one who holds that they were one behind the other, therefore the inner one is eaten, because the outer one preceded it and sanctified the place [i.e., as soon as he left the city walls upon entering what was to become the new addition, it simultaneously sanctified the addition and became invalidated, for it left the city walls (a sacrifice that has been brought outside the city walls becomes invalidated and must be burned)]; but according to the one who holds that they were opposite each other, they both simultaneously sanctified the place! [and either both should be eaten or both be burned] — But even according to your reasoning, according to the one who holds they were one behind the other [why is the inner one eaten?] does one [loaf alone] sanctify the place? Surely, we have learned “any [addition] that was not made with all these [is not holy];” and even according to the one who holds [that the reading in the Mishnah is]: with any one of all these, [still] these two [loaves] together are one precept! Well then, said Rabbi Yochanan, by the ruling of the prophet the one was eaten, and by the ruling of the prophet the other was burnt [There is no reason discovered, as to why one was eaten and the other burnt, but this was the ruling of the prophets present when Ezra re-consecrated Jerusalem].

זוהר ואתחנן דף רס"ז ע"א

יומא חד הוה חלש רבי יוסי. עאל לגבה רבי אבא ורבי יהודה ורבי יצחק חמו לה דהנה נפיל על אנפוי ונאים יתבו. בד אתער חמו לה לאנפוי דחיבין. אמר לה רבי אבא מלה חדתא חמיתא אמר לה ודאי דהשתא סלקא נפשאי וחמית יקרא מאנון דמסרו גרמייהו על קדושא דמאריהון דהוון עאלין בתליסר נהרי דאפרסמונא דכיא. וקדשא בריך הוא משתעשע בהו וחמינא מה דלא יתבו לי רשותא למימר ושאילנא לון אמינא האי יקרא דטאן הוא אמרו לי מאנון דרחימו למאריהון בההוא עלמא וממה דחמית נפשאי ולכאי אתנהיר ועל דא אנפאי חיבין. אמר לה רבי אבא ונכאה חולקך אכל אורייתא אסחיד בהו דכתיב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלקים וזלתך יעשה למחבה לו. אמר לה רבי יהודה הא שאילו חכריא דא דכתיב יעשה תעשה מבעי לה. אמר לה הא אתמר אכל רוא דמלה הניו דכתיב (תהלים כ) לחיות בנעם יי ולבקר בהיכלו ואוקמוה. נעם יי ההוא דאתיא מעתיקא קדישא דקדשא בריך הוא משתעשע בה דהא ההוא נעם מעתיקא נפקא. ולבקר בהיכלו בהיכלא עלאה על בלא אורף הכא עין לא ראתה אלקים וזלתך יעשה מאן ההוא עתיקא סתימא דכלא דהא בה תליא. אמר לה ודאי הכי הוא. ונכאה חולקיהון דאנון דרחימונא דמאריהון מתדבקן בהו לאלין לית שעורא לחולקיהון בההוא עלמא. אמר רבי יצחק כמה מדורין על מדורין אית להו לצדיקיא בההוא עלמא ומדורא עלאה דכלא אנון דרחימונא דמאריהון אתקשר בהו דהא מדוריהון אתקשר בהיכלא דסליק על בלא. מאי מעמא בגין דקדשא בריך הוא בהאי אתער:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer Chasidim, Chapter 165

ספר חסידים סימן קסה

It is written, “He visits the sin of the fathers upon the children and the children's children, on the third and fourth generations, and does kindness to the thousands.” (Exodus 34:7, 20:6) Thus we see that for one who merits, the measure of God's goodness is five hundred times greater than that of punishment given to transgressors. If so, then why should someone who deserves to be in Gan Eden for one year be there for more than five hundred years [since the wicked, are punished for one year and the righteous receive reward in Gan Eden five hundred times greater, then why do the righteous, receive reward in Gan Eden for more than five hundred years]? But someone who serves God without consideration of reward, and loves the Holy One, blessed be He with the joy of his heart, there is no end to his benefits, as it says, “Your people will be all righteous; they shall inherit the land forever.” (Isaiah 60:21) And it is written, “The Lord knows the days of the wholehearted, and their inheritance shall be forever.” (Psalms 37:18) Why did the Holy One, blessed be He, love the patriarchs? Because all day and all night their hearts did not turn away from thinking about the Will of Heaven, as it says, “but only the fear of the Lord all day,” (Proverbs 23:17) as it says, “And Yaakov awoke *mishnato*—from his sleep.” (Genesis 28:16) And our Sages say read “And Yaakov awoke *mimishnato*—from his learning.” There are twenty-four verses, mentioning the names of Avraham, Yitzchak, and Yaakov in a single verse, in their proper order. But the rest of the verses about the patriarchs are not in order. For example “And Yaakov came to Yitzchak his father in Mamrei, Kiryat HaArba ... where Avraham and Yitzchak lived.” (Genesis 35:27) We see that this is not in the proper order. The reason that there are twenty-four in order, is because all twenty-four hours their minds did not turn away from the Will of Heaven, even in their dreams. As it says, “How precious are thoughts of You to me ... I awaken, and I am still with You.” (Psalms 139:17,18)

בְּתִיב (שמות לד) פָּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים וְעַל בְּנֵי בָנִים עַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רְבָעִים. וְעָשָׂה חֶסֶד לְאֱלֹפִים הָרִי מִי שִׁזְכָּה מְרַבָּה מְדָה טוֹבָה חֲמִשׁ מֵאוֹת אִם בֶּן מִי שִׁהִיָּה רֵאוּי לְהִיּוֹת שָׁנָה אַחַת בְּגֵן עֵדֶן לְמָה יִהְיֶה בְּגֵן עֵדֶן וְיִתֵּר עַל חֲמִשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, אֲלֵא מִי שְׁעוֹבֵר עַל מִנַּת שְׁלֹא לְקַבֵּל פָּרֵס וּמִשְׁמַחַת לֵב אוֹהֵב הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵין הַפֶּסֶק לְטוֹבוֹתָיו, שְׁנֹאמֵר (ישעיה ס) וְעַמְּךָ כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. וּבְתִיב (תהילים לו) יוֹדֵעַ ה' יָמֵי תַמִּימִים וְנִחַלְתָּם לְעוֹלָם תִּהְיֶה. וְלְמָה אוֹהֵב הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָבוֹת? מִפְּנֵי שֶׁכָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה לֹא הָיָה לָבָם פּוֹנֵה מִלְּהִרְהֵר אַחֵר חֲפָצֵי שָׁמַיִם, שְׁנֹאמֵר (משלי כג) כִּי אִם בִּירְאַת ה' כָּל הַיּוֹם. כִּמוֹ שְׁנֹאמֵר (בראשית כח) וַיִּיקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ. וְאַתָּה תִּקְרָא: וַיִּיקֶץ יַעֲקֹב מִמִּשְׁנָתוֹ. אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים פְּסוּקִים אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בְּפֶסוּק אֶחָד עַל הַסֵּדֶר, אֲבָל שָׂאָר פְּסוּקִים שֶׁל הָאָבוֹת אֵינָם עַל הַסֵּדֶר, בְּגוֹן וַיָּבֵא יַעֲקֹב אֶל יִצְחָק אָבִיו מִמְרָא קְרִית הָאֲרָבֶע, אֲשֶׁר גָּר שָׁם אַבְרָהָם וַיִּצְחָק הָרִי אֵינּוּ עַל הַסֵּדֶר וְלִכְךָ אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים עַל הַסֵּדֶר, כִּי הָיוּ כָּל אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים שְׁעוֹת שְׁלֹא הָיָה לָהֶם פְּנְאֵי מַחְפָּצֵי שָׁמַיִם אֲפֵלוּ בְּחֵלוֹם שְׁנֹאמֵר (תהילים קלט) וְלִי מִה יִקְרוּ רַעֲיָךְ. וּבְתִיב הַקִּיצָתִי וְעוֹדֵי עִמָּךְ:

Practical Law:

Rambam, Laws of Blessings, Chapter 1

הלכה

הרמב"ם הלכות ברכות פרק א

(1) Regarding all blessings: Even though one has said the blessing and fulfilled his obligation [for which he recited the blessing], he may repeat the blessing for other people who have not yet fulfilled their obligation, in order to enable them to fulfill it. The exception is: Blessings over pleasure for which there is no obligation [to partake of it], in which [case] one cannot say a blessing for other people unless he enjoys the item [over which he recited the blessing,] with them. But if a blessing is for a form of pleasure which is obligatory, such as the eating of *matzah* on the night of Passover and *kiddush* [the sanctification of the day over wine] on the Sabbath and Festivals, one may say the blessing for others, and they may then eat and drink, even though he does not eat with them.

(2) Whoever hears any blessing from its beginning to its end and intends to fulfill his obligation by it, has fulfilled his obligation, even if he did not answer amen after the one saying the blessing. And whoever answers amen after the one saying the blessing it is as though he himself has recited blessing, provided that the one who said the blessing is obligated to do so. If the one saying the blessing is obligated only by Rabbinic law and the one answering is obligated by Biblical law, the latter has not fulfilled his obligation. Unless he answers [repeating word by word] or hears the blessing from someone who is obligated by Biblical law, as he is.

א כל הברכות בלן אף על פי שברך ויצא ידי חובתו מתר לו לברך לאחרים שלא יצאו ידי חובתן כדי להוציאן חוץ מברכת ההנהיה שאין בה מצוה שאינו מברך לאחרים אלא אם כן נהנה עמהן. אבל ברכת ההנהיה שיש בה מצוה כגון אכילת מצה בלילי הפסחים וקדוש היום הרי מברך לאחרים ואוכלים ושותים אף על פי שאינו אוכל עמהן: ב כל השומע ברכה מן הברכות מתחלתה ועד סופה ונתפון לצאת בה ידי חובתו יצא. ואף על פי שלא ענה אמן. וכל העונה אמן אחר המברך הרי זה כמברך והוא שיהיה המברך חייב באותה ברכה. הריה המברך חייב מדברי סופרים והעונה חייב מן התורה לא יצא ידי חובתו עד שיענה או עד שישמע ממנו שהוא חייב בה מן התורה כמודו:

EIKEV FOR THURSDAY

TORAH

עקב ליום חמישי

תורה

יכין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה אחרונה דשם ב"ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

ז ארי יי אלהיך מעלך לארעא
טבתא ארעא נגדא נחלין
דמיין מבועי עינן ותהומין
נפקין בבקען ובטורין:
ח ארעא חטין וסערין וגופנין
ותאנין ורמונין ארעא דזיתהא

ז כי ידוה אלהיך מביאך אל-ארץ טובה
ארץ נחלי מים עינת ותהמת יצאים
בבקעה ובהר: ח ארץ חטה ושערה וגפן

(7) For the Lord your God is bringing you to a good land, a land with brooks of water, fountains and depths, that emerge in valleys and mountains; (8) A land of wheat and barley, vines, and figs and pomegranates; a land of oil-producing